

Zápis z jednání Pracovní skupiny pro rozvoj sítě bank a sběrů mateřského mléka (dále také jen „PS“) ze dne 26. června 2024

Místo a čas konání: Ministerstvo zdravotnictví (Palackého nám. 4, Praha 2), místnost 365,
10:00-11:00 hod

Přítomné členky a členové

Jméno a příjmení členy/členky	Instituce	Střet zájmů
Hradecká Lucie	Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR	NE
Jirásková Vlasta	Laktační poradkyně, nezávislá odbornice	NE
Kredbová Andrea	SpoKojení, z. s.	NE
Lemrová Adéla	Státní zdravotní ústav	NE
Majerčíková Aneta	Ministerstvo zdravotnictví (NAM)	NE
Menšíková Milada	Ministerstvo zdravotnictví (OZP)	NE
Pavlovic Josef (<i>předseda PS</i>)	Ministerstvo zdravotnictví (NAM)	NE
Poloková Andrea	Mamila, o. z.	NE

Omluvené členky a členové

Jméno a příjmení členy/členky	Instituce	Střet zájmů
Matějovská Iveta	Ministerstvo zdravotnictví (CAU)	NE
Slavíková Silvie	Ministerstvo zdravotnictví (OVZ)	NE

Přítomné hosty a hosté:

Jméno a příjmení hosta/hostky	Instituce	Střet zájmů
Dokoupilová Milena	Nemocnice Hořovice	ANO
Wiedermannová Hana	Fakultní nemocnice Ostrava	ANO

Za sekretariát Komise pro výživu kojenců a malých dětí: J. Kolmanová (*tajemnice*)

V úvodu prvního setkání PS předseda J. Pavlovic pozdravil přítomné, k jednání se on-line připojily primářky M. Dokoupilová a H. Wiedermannová. Předseda navrhl, aby ustavující zasedání PS proběhlo jako sběr návrhů toho, co členky a členové považují za důležité úkoly a cíle, kterými by se PS měla zabývat. Sám jmenoval jako svou prioritu dopad nové evropské legislativy SoHo (látky lidského původu = Substances of Human Origin = SoHO)¹ na český systém bank a sběren mateřského mléka. Dále jmenoval aktualizace vyhlášky² tak, aby zahrнула i nové způsoby úpravy mléka, dále vytvoření metodiky pro hygienické stanice, systém zasíťování lokálních bank mateřského mléka dalšími porodnicemi, včetně vzorových smluv podle polského vzoru a jako poslední zmínil jednání se zdravotními pojišťovnami ve věci zavedení nového výkonu podání mateřského mléka, kdy by pojišťovna hradila náklady na provoz banky/sběrny mateřského mléka a ideálně částečně i jeho soz.

Předseda za priority považuje:

- legislativu SoHo,
- aktualizaci vyhlášky, navrhl sběr podnětů do října 2024.

Dále předal slovo ostatním členkám PS a otázel se, jaké priority v činnosti PS vidí ony.

M. Dokoupilová souhlasila s cíli, které jmenoval předseda a doplnila, že v Polsku není podáváno mateřské mléko donošeným dětem, přičemž ona považuje za potřebné zasíťovat hlavně menší porodnice, kde jsou z 90% donošené děti. H. Wiedermannová souhlasila s M. Dokoupilovou, sběrný mateřského mléka by měly být zřízeny hlavně pro donošené děti. Ke zdravotním pojišťovnám poznamenala, že s dárcovstvím mateřského mléka jsou spojené náklady i na vyšetření dárkyň; dárkyně musí být zdravá, mléko se musí pravidelně laboratorně kontrolovat, i toto by mělo být zakomponováno v úhradách zdravotních pojišťoven. Předseda poznamenal, že v Polsku mají pouze jeden výkon, ve kterém jsou zahrnuty i testy dárkyň, pojišťovny proplácí za tento výkon 40 EUR. Sám se zdravotními pojišťovnami již jednal, pojišťovny ví, že se chystá debata stran výkonů ve věci sběren a bank mateřského mléka. Tlak na porodnice roste a poroste, počet porodů klesá, toto bude diskutováno na dohadvací období pro příští rok.

L. Hradecká by uvítala, kdyby rozvoj bank a sběren mateřského mléka byl navázán na připravovanou vládní strategii k programu Baby-friendly Hospital Initiative 2018, tak jak je to v návrhu této strategie obsaženo. Byť chápe potřebu co nejrychleji změnit příslušnou vyhlášku, upozorňuje, že na základě zkušeností ze státní správy nemusí tvorba politik bez jasné strategie vždy přinést kýžené výsledky.

M. Menšíková uvedla, že pro ni bude zásadní legislativa, problematikou se zabývá kolega A. Hasal. Specificky jde o zákon č. 296/2008 Sb., o zajištění jakosti a bezpečnosti lidských tkání a buněk

¹ Dostupné online z [Krev, tkáně a buňky: Rada a Parlament dosáhly dohody - Consilium \(europa.eu\)](https://www.krev.eu)

² Vyhláška 137/2004 Sb., dostupné online z [137/2004 Sb. Vyhláška o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při ... \(zakonyprolidi.cz\)](https://www.zakonyprolidi.cz)

určených k použití u člověka a o změně souvisejících zákonů (zákon o lidských tkáních a buňkách) a vyhlášku č. 137/2004 Sb., slíbila o tomto informovat S. Slavíkovou.

Předseda doplnil, že by se chtěl setkat s primáři neonatologických oddělení a získat od nich podněty, jaké změny vyhlášky by oni uvítali (a tedy co je třeba ve vyhlášce novelizovat).

A. Majerčíková promluvila o novelizaci vyhlášky č. 137/2004 Sb. z hlediska požadavků na přípravu komerční dětské výživy. V rámci této novelizace lze provést i změny k bankám mateřského mléka.

A. Kredbová se zeptala, v čem konkrétně spočívá legislativa SoHo. Předseda odpověděl, že jde o nařízení Evropské unie, které se týká lidských tkání od krve až po mateřské mléko, mj. se bude jednat i o úhradách, velmi hlídaná je také etika sběru; tato nová legislativa dopadne na banky a sběrný mateřského mléka. M. Dokoupilová dovysvětlila, že chystané nařízení dopadne zejména na sběrný mateřského mléka, které nesplňují plně kritéria banky mateřského mléka, např. zde neprobíhá tolik mikrobiologických vyšetření. Pro sběrný dosud v ČR neexistují legislativní pravidla, každá hygienická stanice má jiné nároky na konkrétní sběrný. V ČR je současně 19 sběrů mateřského mléka, 1/3 z toho u velkých perinatologických center, kde jsou i banky mateřského mléka; na intermediárních stupních existují pouze sběrný a legislativní pravidla zde nejsou nastavena tak přísně.

A. Poloková připomněla také otázku podání mléka vlastní matky, M. Dokoupilová reagovala, že toto se týká pouze nedonošených dětí, kdy jsou matky doma a nosí do nemocnice své mléko vlastnímu dítěti, těchto matek je velmi málo (zmínila smlouvu Ústavu pro péči o matku a dítě Podolí s přepravní společností Liftago). A. Poloková odpověděla, že měla na mysli i situace, kdy žena prenatalně odstříkává mateřské mléko nebo má hospitalizované např. tříměsíční dítě a donáší mu své mléko. Domnívá se, že toto by bylo dobré to systematizovat, různé nemocnice to totiž (ne)umožňují matkám za různých podmínek.

V. Jirásková uvedla, že nemá další návrhy a připomínky k tomu, co doposud zaznělo.

A. Lemrová se zeptala, jak bude nová legislativa okolo bank a sběrů mateřského mléka zakomponována do stávající legislativy, M. Menšíková zmínila zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách). Předseda doplnil, že on sám rozvoj sítě bank sběrů mateřského mléka nevidí jako možnost budování např. nových staveb, spíše by se banky a sběrný přidaly ke stávajícímu systému.

A. Majerčíková uvedla, že by ráda zdůraznila ultimátní cíl: vytvořit prostředí tak, aby mateřské mléko bylo dostupné všem dětem, které jej potřebují, tedy i donošeným dětem. Rozvoj bank je také zásadně odvislý od kvality podpory kojení, potažmo Strategie Baby-friendly Hospital Initiative 2018 v České republice. Bez kvalitní podpory kojení nebude dostatek suroviny do bank.

Předseda navrhl na září schůzku s primáři zařízení se sběrnami a bankami mateřského mléka (domluva stran legislativy) a dále s A. Hasalem, se kterým by se chtěl setkat v průběhu léta.

Sběr podnětů pro novelizaci vyhlášky by nejprve rád probral se S. Slavíkovou.

M. Dokoupilová upřesnila nomenklaturu pro banky a sběrný mateřského mléka, předseda doplnil, že v chystané legislativě by sběrna by měla fungovat v režimu banky, těm malým může hrozit zánik.

M. Dokoupilová nabídla zaslat kontakt na všechny dotčené primáře (23 primářů).

A. Majerčíková doplnila, že spolu s předsedou dokončuje rešerši situace v ČR, 11. července se oba chystají na návštěvu za primářem Duškem do Českých Budějovic. Snaží se i sbírat tipy na příklady dobré praxe ze zahraničí, aktuální mají z jarní návštěvy Polska.

Závěrem předseda doplnil, že zápis z jednání bude všem zaslán, požádal o kontrolu, zda v něm budou uvedeny všechny podněty, které zazněly. Také zmínil vytvoření tabulky úkolů, též uvítá příklady dobré praxe, které mohou členky zasílat tajemnici Komise pro výživu kojenců a malých dětí J. Kolmanové.

H. Wiedermannová navrhla uvažovat o PR kampani, aby se ženy dozvěděly, že mohou darovat mateřské mléko, neboť povědomí je nízké. Toto by mělo být nedílnou součástí úsilí pracovní skupiny. Předseda souhlasil, toto je i součástí Strategie Baby-friendly Hospital Initiative 2018 v České republice. Také zmínil, že v Polsku existuje systém, kdy je podporován vznik komunit kolem sběrů mateřského mléka, existují FB skupiny, dávkyně se setkávají, vazby s nimi jsou aktivně udržovány, důležitost dárcovství je veřejně vyzdvihována. A. Poloková uvedla, že by bylo dobré podchytit takový funkční systém (ve smyslu inspirace pro ČR), k příkladům dobré praxe zmínila Austrálii, kde se ukázalo, jak je to dárcovství mateřského mléka spolu s provozem bank a sběrů finančně výhodné pro celý systém.

Shrnutí úkolů pro sekretariát, členky Pracovní skupiny:

1. Vytvoření tabulky s prioritami PS

Zodpovídá: sekretariát Komise

Termín: do dalšího setkání PS

2. Oslovení primářů ke společné schůzce

Zodpovídá: sekretariát Komise

Termín: září

3. Sběr a zasílání příkladů dobré praxe

Zodpovídá: členky a členové PS

Termín: průběžně

V Praze dne 26. června 2024

Zapsala: J. Kolmanová, tajemnice Komise pro výživu kojenců a malých dětí